

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je popsat konstrukci „*nepotřebovat* + infinitiv“, její užívání v češtině a vztah k českému systému modalit. Jednou z otázek práce je, zda tato konstrukce obsahuje nové samostatné sloveso, nebo pouze formu slovesa *potřebovat*. Teoretická část se zaměřuje na modalitu, modální slovesa v češtině, němčině a polštině, gramatikalizaci, jazykový kontakt a s ním související purismus. Ze všech těchto hledisek je následně charakterizována zkoumaná konstrukce spolu s konstrukcí „*potřebovat* + infinitiv“. V praktické části je prezentován empirický výzkum dat z českých slovníků, kartotéky lexikálního archivu a diachronních i synchronních korpusů. Výsledky výzkumu ukazují, že se konstrukce s *nepotřebovat* užívala v 19. století více než konstrukce s *potřebovat*, a nacházela se tak v procesu gramatikalizace. Ve 20. a 21. století je konstrukce s *nepotřebovat* naopak méně častá. Frekvence obou konstrukcí v synchronních korpusech však stále narůstá. Morfosyntaktické vlastnosti obou konstrukcí jsou velmi podobné a částečně se shodují s vlastnostmi modálních sloves. Teoretické i empirické poznatky dokládají, že obě konstrukce obsahují formy jednoho slovesa, a že se tedy v češtině nevyvinulo nové modální sloveso.

Klíčová slova

modalita, deontická modalita, nutnost, konstrukce, gramatikalizace, německo-český jazykový kontakt, purismus, jazykový korpus, vývoj jazyka